

Sámedikki bargoortnet Čoahkkinortnet ja vuodđonjuolggadusat

Sámedikkis mearriduvvon 29.05.1990. Vuodđonjuolggadusat leat manjimuš
rievdaduvvon 02.12.2009 ja čoahkkinortnet 09.06.2016.

SÁMEDIKKI ČOAHKKINORTNET

KAPIHTAL 1 SÁMEDIKKI DIEVASČOAHKKIMAT

§ 1 Vuosttamuš dábálaš dievasčoahkkima rahpan maŋŋá válgga

Sámedikki vuosttamuš dábálaš dievasčoahkkima maŋŋá válgga rahpá son gean Gonagas dasa bidjá.

§ 2 Áirasiid sajit

Go Sámediggi lea čoahkis, čohkkájit áirasat válgabüriid nummarvuoruid mielde.

§ 3 Čoahkkimiid lohku

Sámediggi doallá unnimusat 3 dievasčoahkkima kaleanddarjagis.

§ 4 Čoahkkinjodihangoddi ja mearridanfápmu

Dievasčoahkkinjodihangoddi ovddida áššelisto- ja áigeplánaárvalusa Sámedikki ráđđádallamiid várás. Sámediggi dohkkeha dáid juohke dievasčoahkkima álggus.

Sámedikkis lea mearridanfápmu go unnimusat bealli áirasiin servet jienasteapmái.

§ 5 Virgelobit ja luvven ámmáhis

Iešguhtege dievasčoahkkimiid virgelobit refererejuvvojit dievasčoahkkimis.

Virgelobiid guhkit áigái ja luvvema Sámedikki ámmáhis mearrida dievasčoahkkin dievasčoahkkinjodihangotti evttohusa vuodul.

Ámmát sámediggeáirrasin lea doaibma maid olmmoš lea geatnegas váldit badjelasas. Virgelobi ohcamiid galgá mieđihit duššefal go leat nana ákkat.

KAPIHTAL 2 ORGANISEREN JA BARGGUT

§ 6 Sámedikki bissovaš orgánat

Sámedikki bajimus orgána lea Sámedikki dievasčoahkkin. Lassin leat Sámedikkis dievasčoahkkinjodihangoddi, válgalávdegotti, bearráigeahččanlávdegoddi, 3 fágálávdegotti ja sámediggeráđđi.

Dievasčoahkkinjodihangoddi ja sámediggeráđđi doibmet dassáži go ođđa dievasčoahkkinjodihangoddi ja ođđa sámediggeráđđi leat välljejuvvon.

§ 7 Dievasčoahkkinjodihangoddi

Sámediggi vällje áirasiid gaskkas dievasčoahkkinjodihangotti. Dievasčoahkkinjodihangottis leat jodiheaddji, nubbin jodiheaddji ja golbma lahtu. Válga dáhpáhuvvá gorrelohkoprinsihpa mielde.

Dievasčoahkkin vällje dievasčoahkkinjodihangotti miellahtuid gaskkas dievasčoahkkinjodiheaddji ja nubbin jodiheaddji.

Dievasčoahkkinjodiheaddji gohčču dievasčoahkkinjodihangotti lahtuid čoahkkimii. Dievasčoahkkinjodihangottis lea mearridanfápmu go golbma lahtu leat čoahkis. Dievasčoahkkinjodihangoddi sáhtta addit dievasčoahkkinjodiheaddjái mearridanfámu.

§ 8 Dievasčoahkkinjodihangotti barggut

Dievasčoahkkinjodihangotti bargun lea:

- a) hálddašit Sámedikki jienastuslogu ja sámediggeválgga,
- b) gohččut čoahkkimii ja jodihit dievasčoahkkima ráđđádallamiid,
- c) sáddet áššiid lávdegottiide ja dievasčoahkkimii,
- d) mearridit lávdegottečoahkkimiid ja iešguhtege dievasčoahkkimiid virgelohpeohcamiid,

- e) ovddidit mearrádusárvalusa dievasčoahkkimii áššiin mat gusket Sámedikki bargoortnegii, eará njuolggadusaide ja mearrádusaide Sámedikki áššemeannudeamis, ja Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaide. Go dievasčoahkkinjodihangoddi atná dan vuogasin, sáhtta mearrádusárvalus ovddiduvvot muhtun fágálávdegoddaí,
- f) dahkat dárbbaslaš mearrádusaide Sámedikki ášševálmmaštemiid oktavuodas ja mearridit movt dulkot gažaldagaid mat gusket regulatiivvaide ja njuolggadusaide,
- g) doaimmahit ovddastanbargguid Sámedikki dievasčoahkkima ovddas dahje čujuhit earáid dákkár bargguide, ja čujuhit Sámedikki oassálastiid čoahkkimiidda, konferánssaide ja dan dakkáriidda,
- h) dahkat eará bargguid maid Sámediggi addá dievasčoahkkinjodihangoddaí.

§ 9 Válgálávdegoddi

Maŋŋá go Sámediggi lea iežas vuodđudan, de vällje dievasčoahkkkin áirasiid gaskkas válgálávdegotti mas leat vihtta lahtu ja seamma mađe várrelahtut. Dievasčoahkkkin vällje jodiheaddji ja nubbin jodiheaddji. Válga dáhpuhuvvá gorrelahkoválgan.

Válgálávdegoddi ovddida evttohusa buot válggain maid dievasčoahkkkin bidjá dan válmmastit.

§ 10 Presideantta välljen ja sámediggeráđi nammadeapmi

Dievasčoahkkkin vällje áirasiid gaskkas presideantta mii lea sámediggeráđi jodiheaddji. Presideanta lea välljejuvvon jos vuosttaš jienasteamis oázžu eanet go beali jienastuvvon jienastagain. Jos ii oáččo eanet go beali jienastuvvon jienastagain, de jienastuvvo ođđasis. Dál lea välljejuvvon presideantan son guhte oázžu eanemus jienastagain. Jos guokte árvalusa leat ožžon seamma mađe jienastagain, de galgá dán guokte árvalusa ođđasis jienastit.

Presideanta nammada áirasiid gaskkas njeallje lahtu sámediggeráđđái ja čilge dievasčoahkkimii nammadeami birra.

Presideanta ja njeallje áirasa geat leat nammaduvvon sámediggeráđi lahttun, guđdet dievasčoahkkima ja sin várreárasat váldet saji áirrasin.

Jos Sámedikki eanetlohku lea ovddidan eahpeluohttámuša sámediggeráđđái, de dieđiha presideanta ahte sámediggeráđđi guodda doaimmas. Jos presideanta guodda doaimmas, de guodda olles sámediggeráđđi doaimmas. Ođđa presideanta välljejuvvo ja ođđa sámediggeráđđi nammaduvvo dán paragrafa njuolggadusaide mielde.

Presideanta sáhtta vaikke goas rievdadit sámediggeráđi čohkkehusa.

§ 11 Sámediggeráđi barggut

Sámediggeráđđi doaimmaha beaivválaš, politihkalaš jodiheami Sámedikkis. Sámediggeráđđi hálddaša Sámedikki bušehta ja sáhtta nammadit stivrraid, ráđiid ja lávdegottiid hálddašit Sámedikki váikkuhangaskaomiid.

Sámediggeráđđi galgá ovddidit čuovvovaš áššiid dievasčoahkkimii:

- a) Sámedikki jahkásaš bušehta.
Bušehta giedahallojuvvo fágálávdegottis. Fágálávdegoddi sáhtta árvalusastis ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid áššái.
Dievasčoahkkkin giedahallá fágálávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.
- b) Sámedikki jahkedieđáhus.
Jahkedieđáhus giedahallojuvvo fágálávdegottis. Fágálávdegoddi sáhtta árvalusastis ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid áššái.
Dievasčoahkkkin giedahallá fágálávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.
- c) Sámediggeráđi dieđáhus doaimmas birra.
Dieđáhus doaimma birra ovddiduvvo dievasčoahkkimii čoahkkima vuosttaš beaivvi go lea

dábálaš dievasčoahkkin.

Dievasčoahkkin čájeha mearkkašumiiguin oainnus diedáhussii.

Sámediggeráđđái sáhtta ovddidit eahpeluohttámuša.

Lassin sáhtta sámediggeráđđi ovddidit čuovvovaš lágan áššiid dievasčoahkkimii:

- d) Mearrádusaid lánkaásahusain ja njuolggadusain maid Sámediggi lága bokte lea ožžon válldi mearridit.
Ášši gieđahallojuvvo fágalávdegottis. Fágalávdegoddi sáhtta árvalusastis ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid áššái.
Dievasčoahkkin gieđahallá fágalávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.
- e) Áššit mat gieđahallat galgágo Sámediggi miehtat mearrádusaide mat gusket lágaide, lánkaásahusaide ja doaimmaide dahje eará mearrádusaide, main lea prinsihpalaš dahje deatalaš mearkkašupmi sámi servodahkii, nu guhkás go lea vejolaš.
Ášši gieđahallojuvvo fágalávdegottis. Fágalávdegoddi sáhtta árvalusastis ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid áššái.
Dievasčoahkkin gieđahallá fágalávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.
- f) Diedáhusat iešguhtege áššesurggiin.
Sámediggediedáhus gieđahallojuvvo fágalávdegottis. Fágalávdegoddi sáhtta árvalusastis dievasčoahkkimii ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid diedáhussii.
Dievasčoahkkin gieđahallá fágalávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.
- g) Sámediggeráđi čilgehusat iešguhtege áššesurggiin.
Čilgehus ovddiduvvo njuolga dievasčoahkkimii čoahkkima vuosttaš beaivvi, ja biddjojuvvo digaštallamii maŋnelis čoahkkimis.
Dievasčoahkkin čájeha oainnus čilgehussii mearkkašumiiguin.
- h) Ságaškuššanáššit iešguđet áššesurggiin. Ságaškuššanášši ovddiduvvo njuolga dievasčoahkkimii.
- i) Eará áššiin iešheanalisa árvvoštallama vuodul sámediggeráđis.
Áššit gieđahallojuvvojit fágalávdegottis. Fágalávdegoddi sáhtta árvalusastis ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid áššái.
Dievasčoahkkin gieđahallá fágalávdegotti árvalusa ja dahká mearrádusa áššis.

Sámediggeráđi čoahkkimat leat giddejuvvon jus ráđđi ii mearrit eará.

Sámediggeráđis lea geatnegasvuohta čuovvut Sámedikki dievasčoahkkimiid.

§ 12 Fágalávdegottiid válljen

Sámediggi vällje čuovvovaš 3 fágalávdegotti: plána- ja finánsalávdegotti, bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti ja ealahus- ja kulturlávdegotti.

Fágalávdegottiin galget buot sámediggeáirasat leat mielde. Lávdegottiide galgá välljejuvvot jodiheaddji ja nubbin jodiheaddji. Go jodiheaddji välljejuvvo posišuvnna áراسiid gaskka, de välljejuvvo nubbin jodiheaddji opposišuvnna áراسiid gaskka. Go jodiheaddji välljejuvvo opposišuvnna áراسiid gaskka, de välljejuvvo nubbin jodiheaddji posišuvnna áراسiid gaskka.

§ 13 Fágalávdegottiid bargu

Fágalávdegottit ovddidit evttohusaid dievasčoahkkimii dakkár áššiin maid dievasčoahkkinjodihangoddi sádde lávdegottiide. Lávdegottit välljejit buot áššiin áššejodiheaddji.

Fágalávdegottit sáhttet doallat čoahkkima go unnimusat bealli lahtuin leat čoahkkimis.

Fágalávdegoddečoahkkimat leat rabas nu guhká go lávdegottit ieža eai mearrit eará.

Go leat ovttá mađe jienat vejolaš jienastemiin lávdegottiin, de lea lávdegoddejodiheaddji jietna mii mearrida.

Sámediggi sáhtta mearridit njuolggadusaid lávdegottiid bargui dievasčoahkkinjođihangotti árvalusa vuodul.

§ 14 Berráigeahččanlávdegotti välljen

Dievasčoahkkin vällje berráigeahččanlávdegotti mas leat 5 lahtu, gos sihke jođiheaddji ja nubbin jođiheaddji välljejuvvo opposišuvnna áirasiid gaskka. Berráigeahččanlávdegotti eanetlohku galgá välljejuvvot opposišuvnna.

Berráigeahččanlávdegotti lahtut eai sáhte leat mielde dan fágalávdegottis mii giedahallá Sámedikki bušehtaid ja rehketdoaluid.

§ 15 Berráigeahččanlávdegotti barggut

Berráigeahččan- ja vuodđudanlávdegotti bargun lea:

- a) doaimmahit parlamentáralaš berráigeahču doaimmas mii ruhtaduvvo Sámedikki bušehtas, ja
- b) berráigeahččat Sámedikki jahkereketdoalu, ja vejolaš mearkašumiid maid Riikkarevišuvdna lea buktán dáidda.

Lávdegoddi oažžu iskkadit Sámedikki hálddahusa go atná dan dárbbaslašžan Sámedikki berráigeahču dihte. Ovdal go lávdegoddi ieš dahká dákkár iskkademiid, de galgá diedihit sámediggeráđđái, dahje dievasčoahkkinjođihangodđái, mii lea geatnegas buktit dieđuid mat jerrojuvvojit.

Lávdegoddi sáhtta ovddidit árvalusa Sámedikki dievasčoahkkinii áššiin maid meannuda. Lávdegotti guokte miellahtu unnitlohku sáhttiba gáibidit ahte lávdegoddi váldá dihto ášši meannudeapmái.

Dievasčoahkkin sáhtta mearridit sierra njuolggadusaid berráigeahččanlávdegotti ovddasvástádus- ja bargosuorgái.

KAPIHTAL 3 DIEVASČOAHKKIMA RÁĐĐÁDALLAMAT

§ 16 Sárdnun- ja evttohanvuoigatvuohta

Áirasiin geat leat boahán čoahkkinii lea sárdnun- ja evttohanvuoigatvuohta Sámedikki dievasčoahkkima ráđđádallamiin. Sámediggeráđis lea sárdnunvuoigatvuohta ráđđádallamiin.

Áirasat sárdnot Sámedikki sárdnestuolus. Áirasat galget leat iežaset sajis go bivdet sáhkavuoru. Guhte sárdnu, ovddida sártnis čoahkkinjođiheaddjái, ja galgá čavga doaladit áššis maid leat meannudeamen.

§ 17 Sárdnunáigi ja digaštallan

Dievasčoahkkinjođihangotti evttohusa vuodul sáhtta dievasčoahkkin mearridit gáržžidit sárdnunáiggi, ja juogadit sárdnunáiggi joavkkuid gaskka. Sárdnunáigi juogaduvvo gorálaččat joavkkuid sturrodaga mielde, dattetge dan láhkái ahte joavkkut main leat unnán áirasat, ožžot guhkit sárdnunáiggi go gorálaččat livčče galgan.

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta addit joavkkuide lobi gaskaneaset lonuhit sárdnunáiggi.

Jus joavkkut leat ovddalgihtii buktán dievasčoahkkinjođihangodđái listtu mas leat áirasiid namat geat háliidit searvat digaštallami, de sáhtta dievasčoahkkinjođihangoddi daid namaid vuodul ráhkadit sáhkavuorolisttu. Juohke joavkku ságastalli galgá leat listtu bajimuččaid gaskkas.

Áššejođiheaddji sáhkavuorru sáhtta bistit 15 minuhta rádjái. Joavkkuid váldoságastallit ožžot 10 minuhta rádjá sárdnunáiggi. Iešguhtege joavkkuid ságastallit ožžot sáhkavuoru joavkkuid sturrodaga mielde.

Áššejođiheaddji ja iešguhtege joavkku váldoságastallit sáhttet váldosága lassin beassat sárdnut eanemusat guktii, vuosttaš geardde gitta 10 minuhta rádjai ja mañit geardde gitta 5 minuhta rádjai. Eará áirasiin lea vuoigatvuohta beassat sárdnut eanemusat guktii. Vuosttaš geardde gitta 10 minuhta rádjai, ja nuppi geardde gitta 5 minuhta rádjai.

Ášši áššejođiheaddji oažžu vuosttamuzžan sáhkavuoru, ja de oažžu suoivvaáššejođiheaddji sáhkavuoru. Dasto dáhttot sii sáhkavuoru geat áigot áššái ovddidit evttohusa ja dahje mearkkašumi.

Sámediggeráđi sárdnunaigi lea posišuvnna sárdnunaiggis oassin.

Sámediggeráđi dieđáhusas doaimmas birra biddjojuvvo sierra sárdnunaigi sámediggeráđđái.

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta evttohit spiehkastit sárdnunaiggi gáržžidemiin.

Čoahkkinjođiheaddji dahje áirasat sáhttet árvalit bidjat sázu digaštallamis. Go dievasčoahkkin lea mearridan bidjat sázu digaštallamis, de ii sáhte áššis ovddidit ođđa árvalusa.

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta árvalit ahte sárdnunaigi gáržžiduvvo dábálaččat. Čoahkkinjođiheaddji árvalusa mielde sáhtta spiehkastit dan áššejođiheaddji ektui man ášši lea meannuduvvomin.

Sáhkavuorru čoahkkinortnegii gitta 1 minuhta rádjai ovddiduvvo njuolga áššemeannudeapmái, ja čoahkkinjođiheaddji sáhtta gáržžidit ja addit sáhkavuoru dušše ovttá áirasii guđege joavkkus, vuosttažettiin joavkojođiheaddjái.

§ 18 Replihkkavurostallan

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta čáhkket saji replihkkavurostallamii. Ovtta sáhkavurrui sáhtta addit eanemusat 3 replihka. Ii oktage replihka galgga bistit guhkit go guokte minuhta iige vástáduš guhkkat go guokte minuhta.

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta gáržžidit replihkkaáiggi.

§ 19 Heivetmeahttun láhtten

Ii leat lohpi heivetmeahttumit láhttet dahje sárdnut dahje láhttemiin dahje sárdnumiin loavkašuhhtit. Ii maid leat lohpi riedjamiin čájehit vuostehágu dahje čájehit doarjaga ráđđádallamiin.

Čoahkkinjođiheaddji galgá cuiggodit dán lágan láhttenvugiid dahje sárdnumiid.

Jos buot áirasat eai doahttal dán čoahkkinortnega njuolggadusaid, de sáhtta čoahkkinjođiheaddji váruhit guoskevaš árasa ja geardduhit váruhusa dađi mielde go lea dárbu. Jos árras dattetge ii doahttal čoahkkinjođiheaddji, de dáhttu čoahkkinjođiheaddji jienasteami das ahte galgá go guoskevaš árras manahit sáhkavuoru dahje dáhttojuvot eret čoahkkimis guoskevaš áššis dahje oppa beaivái.

KAPIHTAL 4 ÁŠŠEMEANNUDEAPMI

§ 20 Áigemearit áššiin mat ovddiduvvojit dievasčoahkkimii

Áššit maid sámediggeráđi ovddida dievasčoahkkimii galget dieđihuvvot dievasčoahkkinjođihangodđái mañimuštá 4 vahku ovdal dievasčoahkkima. Dievasčoahkkinjođihangoddi juogada áššiid fágálávdegottiide ja gohčču lávdegoddečoahkkimiidda ja dievasčoahkkimiidda.

Áššit mat ovddiduvvojit dievasčoahkkimii almmuhuvvojit áراسiidda mañimuštá 3 vahku ovdal dievasčoahkkima.

Seamma áigemearri lea bearráigeahččanlávdegotti ja dievasčoahkkinjođihangotti áššiin.

Sámediggeráđi doaibmadieđáhus almmuhuvvo áراسiidda mañimusat dii. 16 bearjadaga vahku ovdal go dievasčoahkkin álgá.

Lávdegottiid evttohusat almmuhuvvojit áراسiidda unnimusat 36 diimmu ovdal go ášši meannuduvvo dievasčoahkkimis.

§ 21 Gažaldagat sámediggeráđđái

Áراسiin lea vejolašvuohta divvut gažaldaga sámediggeráđđái juogo dievasčoahkkima njálmmálaš gažadandiimmus dahje čálalaš gažaldagaiguin.

Čálalaš gažaldagaid sáhtta sáddet sámediggeráđđái birra jagi, ja dat galget vástiduvvot guovtti vahku siste.

Njálmmálaš gažadandiimmus vástida sámediggeráđđi gažaldagaid maid áirasat divvot.

Áirasat sáhttet divvut oanehis, áigeguovdilis gažaldagaid, ja sárdnunáigi lea eanemusat guokte minuhta. Sámediggeráđđi oažžu golbma minuhta rádjái vástidit gažaldaga.

Čoahkkinjodiheddji sáhtttá addit eará áirasiidda sáhkavuoru oktii dan áššái mas lea sáhka gažaldagas, ja sárdnunáigi lea eanemusat okta minuhtta.

Áirras oažžu divvut ovttá čuovvolangažaldaga, ja sárdnunáigi lea eanemusat okta minuhtta.

Sámediggeráđđi oažžu guokte minuhta rádjái vástidit gažaldaga.

Okta áirras ii sáhte divvut eanet go ovttá váldogažaldaga njálmmálaš gažadandiimmus. Gažaldagat galget dieđihuvvot dievasčoahkkinjodihangodái hálldahusa bokte dii. 12.00 rádjái dan beavvi go gažadandiibmu lea dievasčoahkkimis.

Dievasčoahkkinjodihangoddi mearridan guhte gažaldagat sáhttet divvojuvvot ja gažaldagaid vuoru.

Čoahkkinjodiheddji mearrida goas gažadandiibmu loahpahuvo.

§ 22 Ođđa áššiid dieđiheapme

Áššit mat ovddiduvvojit dievasčoahkkimis, ovddiduvvojit dievasčoahkkima vuosttaš beavvi áššis Ođđa áššiid dieđiheapmi. Dát dáhpuhuvvá seamma áigemeiriin ja seamma giedahallamiin go Evttohusain ja mearkkašumiin.

Guhte ášši ovddida oažžu 3 minuhta rádjái sárdnunáiggi ovddidit ášši. 3 áirasa rádjái ožžot liibba buktit gažaldagaid ja replihkaid, 1 minuhta rádjái guhtege. Guhte ovddida ášši oažžu 2 minuhta rádjái vástidit.

Dievasčoahkkin mearrida, dievasčoahkkinjodihangoddi árvalusa vuodul, mo ášši galgá meannuduvvot:

- a. sáddejuvvot Sámediggeráđđái meannudeapmái,
- b. fievrriduvvot gustovaš dievasčoahkkima áššelistui ja sáddejuvvot sámediggeráđđái meannudeapmái. Áššái gáibiduvvo 2/3 eanetlohku. Sámediggeráđdi árvalus almmuhuvvo áirasiidda mañimustá dii. 12.00 beavvi ovdal go ášši giedahallojuvvo dievasčoahkkimis. Sáhtttá ovddidit evttohusaid ja mearkkašumiid árvalussii, mat giedahallojuvvojit seamma áigemeiriin ja giedahallamiin go Evttohusain ja mearkkašumiin, dahje
- c. hilgojuvvot ja ii meannuduvvot.

Dievasčoahkkinjodiheddji sáhtttá evttohit dievasčoahkkimii ráddjet ođđa áššiid logu.

§ 23 Evttohusat ja mearkkašumit

Sámedikki dievasčoahkkimiin ovddiduvvojit evttohusat ja mearrádusárvalusat Sámedikki sárdnestuolus čuovvovaš vuoru mielde: Árvaleaddji orgána ja dasto áirasat.

Árvalusat ja mearkkašumit ovddiduvvojit čuovvovaš njuolggadusaid mielde:

- a) Evttohus mii namuhuvvon ja hábmejuvvon árvalusas, giedahallojuvvo go evttoheaddji ovddida dan. Mearkkašumit čuvvot ášši.
- b) Evttohusat ja mearkkašumit mat leat ovddalgihtii dieđihuvvon ja buktojuvvon dievasčoahkkinjodihangodái Sámedikki hálldahusa bokte mañimustá dii. 16.00 beavvi ovdal go ášši meannuduvvo dievasčoahkkimis, giedahallojuvvojit seamma láchkái go evttohusat ja mearkkašumit a) vuolde.
- c) Vejolaš rievdadusaid ovddiduvvon evttohusain galgá dahkat ovdal go ovttaskas áššiid digastallan lea loahpahuvo.

Erenoamáš dáhpuhusain sáhtttá dievasčoahkkin guokte goalmádasa eanetloguin mearridit giedahallat evttohusaid ja mearkkašumiid mat eai leat buktojuvvon b) áigemeari sisa.

Buot árvalusaid galgá ovddidit čálalaččat čoahkkinjodiheddjái.

§ 24 Beavdegirjelasáhusat

Juohke áššis lea vejolaš ovddidit beavdegirjái lasáhusa. Dan ovddida ráđđádallamiin čálalaččat čoahkkinjođiheaddjái.

Beavdegirjelasáhusas sáhtá dušše buktit mearkkašumiid áššemeannudeapmái ja čilgehusa jienasteapmái. Beavdegirjelasáhusas ii sáhte refereret dahje siteret hilgojuvvon árvalusaid mat juo leat čoahkkingirjjis.

KAPIHTAL 5 JIENASTEAPMI

§ 25 Jienastanortnet

Go sii guđet leat čálihan iežaset sáhkalistui leat beassan sárdnut, de čoahkkinjođiheaddji gulaha ahte digaštallan lea nohkan. Áššis dasto jienastuvvo.

Go áššis leat eanet árvalusat, de čoahkkinjođiheaddji bidjá daid jienasteapmái jierpmálaš vuoru mielde. Jienastanvuohki ferte leat dieđihuvvon ja dohkkehuvvon ovddalgihtii.

Árvalusaid lea maid vejolaš jienastit dađistaga go dat ovddiduvvojit.

Buot čoahkkima áirasiin lea geatnegasvuohka jienastit juogo vuostái dahje beali go jienastuvvo.

Áirras guhte ii leat čoahkkinlanjas go čoahkkinjođiheaddji gulaha ahte áššis jienastuvvo, ii beasa jienastit. Áirasat guđet leat das, eai galgga guođdit čoahkkinlanja ovdal go jienasteapmi lea loahpahuvvon.

Jienasteapmi lágiduvvo nuppi čuovvovaš vugiin:

- a) Jienastanreaiddu geavahemiin ja go čoahkkinjođiheaddji gohčču daid áirasiid guđet vuosttaldit árvalusa, čuožžilit. Čoahkkinjođiheaddji sáhtá čađahit vuostejienasteami.
- b) Čoahkkinjođiheaddji gohčču daid áirasiid guđet vuosttaldit árvalusa čájehit dan čuožžilemiin. Čoahkkinjođiheaddji sáhtá čađahit vuostejienasteami.
- c) Nammačuorvumiin. Jos čoahkkinjođiheaddji gávnnaha nammačuorvuma dárbbasmeahtumin, muhto muhtun áirras gáibida nammačuorvuma, de Sámediggi mearrida jienastanvuogi digaštallama haga jienastettiinis.
- d) Sámedikki presideanta sáhtá gáibidit nammačuorvuma deatlaš jienastemiid oktavuodas. Nammačuorvun dievasčoahkkimis álgá dan válgabiirres ja dan áirasis gean nummara vuorbádallan lea mearridan ovddalgihtii.

§ 26 Jienasteami dohkálašvuohka

Ovdal go Sámedikki mearrádušat leat fámus, de gáibiduvvo ahte jienastuvvon jienastagaid eanetlohku lea daid mearridan, jos juo eará láhkai ii leačča mearriduvvon dán čoahkkinortnegis.

Go ovttá mađe leat jienastagat vuostálagaid, de čoahkkinjođiheaddji jienastat mearrida, earret dalle go nuppi láhkai lea mearriduvvon dán čoahkkinortnegis.

KAPIHTAL 6 BEAVDEGIRJEČÁLLIN JA ÁŠŠIID SÁDDEN

§ 27 Beavdegirječállin

Sámedikki dievasčoahkkinjođihangoddi geahččá bearrái ahte Sámedikki ráđđádallamiin čállojuvvo beavdegirji, masa árvalusat, mearkkašumit, sárdnunlistu, jienasteamit ja mearrádušat registrerejuvvojit. Dievasčoahkkinjođihangotti lahtut čállet namaset ráđđádallanbeavdegirjái juohke čoahkkimis.

Dievasčoahkkima ráđđádallamat báddejuvvojit ollásit. Dievasčoahkkin mearrida dárkilet njuolggadusaid ráđđádallamiid čálalaš almmuheami birra.

§ 28 Mearrádusaid dieđiheapmi

Sámedikki čoahkkínbeavdegirjijt leat almmolaččat ja galget leat gávdnamis olbmuide.

Presideanta, dahje dievasčoahkkínjođiheaddji, fuolaha ahte dieđut mearrádusaid birra sáddejuvvojit rivttes sadjái vuorddekeahhtá dárbbášmeahttumit.

Dievasčoahkkín sáhtá mearridit dárkilet njuolggadusaid das man viidát galgá dieđihit mearrádusaid birra.

§ 29 Áššebáhpiriid rádjan

Presideanta geahččá bearrái ahte Sámedikki ja sámediggeráđi beavdegirjijt ja čállosat leat dohkálaš rájus ja ortnegis.

KAPIHTAL 7 EARÁ MEARRÁDUSAT

§ 30 Geatnegasvuohta jávohaga orrut

Sámedikki áirasiin lea geatnegasvuohta orrut jávohaga áššiin mat eai leat almmolačča.

§ 31 Protokollii guoski mearrádusat

Sámedikki ovddastemiin galgá čuovvut čuovvovaš vuoru: dievasčoahkkínjođiheaddji, presideanta, dievasčoahkkínjođihangotti lahtut ja sámediggeráđi lahtut.

§ 32 Hálddahus

Sámedikkis lea sierra hálddahus. Bargit biddjojijt virgái gustovaš njuolggadusaid mielde maid sámediggeráđi lea dohkkehan. Rievdadusat njuolggadusain almmuhuvvojit Sámedikki dievasčoahkkimii.

Sámediggi vällje viđa olbmo lávdegotti Sámedikki direktivrra virgáibidjama várás. Lávdegoddi välljejuvvo Sámedikki áirasiid gaska gorrelohkoprinshpa vuodul. Jus jienasteamis leat ovttamáde jienat, de mearriduvvo vuorbádemiin.

Virgáibidjan dahkkojuvvo sámediggeráđi árvalusa vuodul.

§ 33 Čoahkkínortnega rievdadeapmi

Dievasčoahkkín sáhtá mearridit rievdadusaid čoahkkínortnegis.

SÁMEDIKKI VUOĐĐONJUOLGGADUSAT

§ 1 Sámedikki orgánat

Sámedikki bajimus orgána lea Sámedikki dievasčoahkkin.

Sámediggi vällje Sámedikki ársiid gaskkas sámediggeráđi ja dievasčoahkkinjođiheddjiid.

Sámediggi mearrida eará organiserema iežas čoahkkinortnegis.

§ 2 Vuosttaš dábálaš dievasčoahkkin

Sámedikki vuosttamuš dábálaš dievasčoahkkin maŋŋá sámediggeválgga dollojuvvo ovdal golggotmánu loahpa válgajagis, ii dattetge árat go golggotmánu vuosttaš beaivvi. Sámedikki dievasčoahkkima galgá dábálaš bures ja buori áiggis gulahit almmuhusaiguin.

§ 3 Sámediggeválga

Sámediggi välljejuvvo sámelága mearrádusaid mielde.

§ 4 Geatnegasvuohta boahit čoahkkimii

Olbmot geat leat välljejuvvon Sámedikki árrasin dahje lahttun orgánas maid Sámediggi lea ásahan, lea geatnegasvuohta leat mielde Sámedikki dahje dan orgána čoahkkimiin go ii leat lobálaš jávkan.

§ 5 Čoahkkingiella

Sámedikki váldogiella lea sámegiella. Sámedikki dievasčoahkkimiin lea buohkain vuoigatvuohta iežaset dáhtu mielde sárđnut jogo sámegillii dahje dárogillii.

§ 6 Gaskaboddosaš jođiheapmi

Sámedikki vuosttamuš dábálaš dievasčoahkkima maŋŋá válgga almmuha ja jođiha ovddit Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddji dassá go odđa Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddji lea välljejuvvon. Jos dievasčoahkkinjođiheaddji ii sáhte boahit, de doaibmá dievasčoahkkinjođiheami nubbinjođiheaddji.

Čoahkkima jođiheaddji čuorvu namaid ja vuostáiváldá ársiid ja sadjásaš ársiid fápmudusaid.

§ 7 Fápmudustávdegoddi

Sámediggi vällje iežas ársiin 5 olbmo lávdegotti mii iská odđa Sámedikki ársiid ja várreársiid fápmudusaid. Seammás Sámediggi vällje lávdegotti jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji.

§ 8 Fápmudusaid dohkkeheapmi

Ársiid fápmudusat dohkkehuvvojit jienastemiin. Ársat eai searvva iežaset fápmudusaid dohkkehanjienasteapmái.

Jos váilot dárbbášlaš dieđut árasa fápmudusa dohkkeheamis, de sáhtá dan árasa fápmudusa dohkkehit gaskaígásaččat dassá go lea vejolaš dan mearridit loahpalaččat.

§ 9 Mearridanváldi

Sámedikki dievasčoahkkima ii sáhte vuodđudit ovdal go unnimusat bealli ársiin leat sajis. Sámedikkis lea mearridanváldi go unnimusat bealli ársiin leat mielde jienasteamis.

Jienasteamis go Sámedikki vuodđonjuolggadusat leat evttohuvvon rievdaduvvot, lea Sámedikkis mearridanváldi go unnimusat guokte goalmmás ársiin leat mielde jienasteamis. Dákkár evttohusaid ii sáhte Sámediggi meannudišgoahit ovdal go unnimusat guokte goalmmás ársiin leat sajiineaset dievasčoahkkinlanjas.

§ 10 Jietnadan- ja evttohanvuoigatvuohta

Dušše čoaččkimii boahán áirasiin lea vuoigatvuohta buktit evttohusaid Sámedikki ráđđádallamiin. Čoaččkimii boahán áirasiin ja Sámediggeráđi miellahtuin lea jietnadanvuoigatvuohta Sámedikki ráđđádallamiin.

§ 11 Čoaččkinalmmolašvuohta

Sámedikki dievasčoaččkimat dollojit rabas uvssaid. Dattetge Sámediggi sáhtá guokte goalmmás eanetloguin mearridit meannudit ášši giddejuvvon uvssaid duohken.

§ 12 Válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi

Válgaáigodaga maŋimus dievasčoaččkimis vállje Sámediggi iežas áirasiid gaskkas lávdegotti mas leat 5 lahtu seamma mađe várrelahtuiguin ođđa Sámedikki áirasiid ja várreáirasiid fápmudusaid gaskaboddosaš iskamii. Seammás válljejuvvo jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji.

Lávdegoddi galgá, nu guhkás go lea dárbu, geahčadit ja oažžut čielgasa dain áššebáhpiriin mat gusket válgii ja buot dain váidalusain ja ákkain mat leat sáddejuvvon rivttes áigái, jos dat mearkašit maidege fápmudusmearrádusaide. Lávdegottis lea Sámedikki bealis fápmudus háhkat buot dieđuid maid ieš gávnnaha dárbbaslažžan dán oktavuodas.

§ 13 Čoaččkinortnet

Sámediggi mearrida sierra čoaččkinortnega mas leat mearrádusat Sámedikki organiserema, ráđđádallamiid ja áššemeannudeami birra.

§ 14 Vuoddonjuolggadusaid rievdadeapmi

Vuoddonjuolggadusaid rievdadusevttohusaid galget guokte maŋgálas sámedikki meannudit. Rievdadusmearrádusa ii sáhte bidjat doibmii ovdal go lea mearriduvvon goappašiid maŋgálas sámedikkiin. Vuoddonjuolggadusaid rievdadusmearrádus dahkko eanetlogu jienastuvvon jienastagaiguin.

Vuosttaš lađđasa mearrádusat eai gusto vejolaš vuoddonjuolggadusrievdadusaid oktavuodas maid sámelága mearrádusrievdadusat dagahit. Dákkár oktavuodain ovddiduvvo ášši Sámediggái dábalaš vuogi mielde.

Sametingets arbeidsorden

Forretningsorden og grunnregler

Vedtatt i Sametinget 29.05.1990. Grunnreglene er sist endret 02.12.2009
og forretningsorden 09.06.2016

SAMETINGETS FORRETNINGSORDEN

KAPITTEL 1 SAMETINGETS PLENUMSMØTER

§ 1 Åpning av det første ordinære plenums møte etter valget

Sametingets første ordinære plenums møte etter valget åpnes av den Kongen utpeker.

§ 2 Representantenes plassering

I det samlede sameting tar representantene plass etter nummerorden av valgkretsene.

§ 3 Antall møter

Sametinget holder minst 3 plenums møter i løpet av kalenderåret.

§ 4 Møteledelse og beslutningsdyktighet

Plenumsledelsen fremmer forslag til saksliste og tidsplan for forhandlinger i plenum. Disse godkjennes av plenum i begynnelsen av hvert plenums møte.

Plenum er beslutningsdyktig når minst halvparten av representantene deltar i voteringen.

§ 5 Permisjoner og fritak fra verv

Permisjoner til det enkelte møtet refereres i plenum.

Søknader om permisjon av lengre varighet og fritak fra verv i Sametinget avgjøres av plenum etter innstilling fra plenumsledelsen.

Vervet som sametingsrepresentant er et ombud som en plikter å utføre. Søknader om permisjon innvilges kun når det foreligger tungtveiende grunner.

KAPITTEL 2 ORGANISERING OG OPPGAVER

§ 6 Sametingets faste organer

Sametingets høyeste organ er Sametinget i plenum. I tillegg består Sametinget av en plenumsledelse, en valgkomité, et kontrollutvalg, 3 fagkomiteer og et sametingsråd.

Plenumsledelsen og sametingsrådet fungerer til ny plenumsledelse og nytt sametingsråd er valgt.

§ 7 Plenumsledelsen

Plenum velger blant sine representanter en plenumsledelse. Plenumsledelsen består av plenumsleder, nestleder og tre medlemmer. Valget skjer etter forholdstallsprinsippet.

Plenum velger blant plenumsledelsens medlemmer en plenumsleder og en nestleder.

Plenumsleder innkaller plenumsledelsens medlemmer til møte. Plenumsledelsen er beslutningsdyktig når tre medlemmer er samlet. Plenumsledelsen kan delegeres avgjørelsesmyndighet til plenumslederen.

§ 8 Plenumsledelsens oppgaver

Plenumsledelsens oppgaver er:

- a) å forestå forvaltning av Sametingets valgmanntall og valg til sameting,
- b) å innkalle til og lede forhandlingene i plenum,
- c) å forestå oversendelse av saker til fagkomiteene og plenums møtet,
- d) å avgjøre søknader om permisjon til fagkomiteene og det enkelte plenum,

- e) å fremme innstilling til plenum i spørsmål vedrørende Sametingets arbeidsorden, øvrige retningslinjer og regler for saksbehandlingen i Sametinget, og reglement for Sametingets politiske nivå. Når plenumsledelsen anser det som hensiktsmessig, kan forslag til innstilling fremmes overfor en av fagkomiteene,
- f) å fatte nødvendige bestemmelser for Sametingets saksforberedelser og avgjøre spørsmål i tolkning av regulativ og reglement,
- g) å ivareta representasjonsoppgaver på vegne av Sametingets plenum, eventuelt utpeke andre til slike oppgaver, og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer,
- h) å utføre andre oppgaver plenum overdrar til plenumsledelsen.

§ 9 Valgkomiteen

Etter at et nytt sameting har konstituert seg, velger plenum blant representantene en valgkomité på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer. Leder og nestleder velges av plenum. Valget skjer ved forholdstallsvalg.

Valgkomiteen gir innstilling om alle valg som plenum overdrar til den å forberede.

§ 10 Valg av president og utnevning av sametingsråd

Plenum velger blant sine representanter en president som er leder for sametingsrådet. Presidenten er valgt dersom vedkommende oppnår mer enn halvparten av de avgitte stemmer ved første votering. Oppnås ikke mer enn halvparten av de avgitte stemmer, foretas en ny votering. Her regnes den som valgt som har fått flest stemmer. Har to kandidater fått samme stemmetall, foretas ny votering blant disse to.

Presidenten utnevner blant representantene fire medlemmer til sametingsrådet og orienterer plenum om utnevningen.

Presidenten og de fire representantene som blir utnevnt til medlemmer i sametingsrådet, trer ut av plenum og vararepresentantene tar sete som representanter.

Har et flertall i plenum uttrykt mistillit til sametingsrådet, meddeler presidenten sametingsrådets avgang. Fratrer presidenten, fratrer hele sametingsrådet. Ny president velges og nytt sametingsråd utnevnes etter reglene i denne paragraf.

Presidenten kan til enhver tid endre på sametingsrådets sammensetning.

§ 11 Sametingsrådets oppgaver

Sametingsrådet står for den daglige utøvende politikken i Sametinget. Sametingsrådet forvalter Sametingets budsjett og kan utnevne styrer, råd og utvalg til forvaltning av Sametingets virkemidler.

Sametingsrådet skal fremme følgende saker for plenum:

- a) Sametingets årlige budsjett.
Budsjettet behandles i fagkomiteen. Fagkomiteen kan i sin innstilling fremme forslag og merknader.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.
- b) Sametingets årsmelding.
Årsmeldingen behandles i fagkomiteen. Fagkomiteen kan i sin innstilling fremme forslag og merknader til saken.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.
- c) Sametingsrådets beretning om sin virksomhet.
Beretningen om virksomheten legges frem for plenum på plenumsmøtets første dag ved ordinære plenums møter.
Plenum viser sitt syn på beretningen gjennom merknader.
Det kan fremmes forslag om mistillit til sametingsrådet.

I tillegg kan sametingsrådet fremme følgende type saker for plenum:

- d) Vedtak om forskrifter og retningslinjer i henhold til lov Sametinget er overført myndighet til å fatte.
Saken behandles av fagkomiteen. Fagkomiteen kan i sin innstilling fremme forslag og merknader til saken.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.
- e) Saker om behandling av Sametingets samtykke til beslutninger om lover, forskrifter og tiltak eller andre beslutninger, som er av prinsipiell eller vesentlig betydning for det samiske samfunnet, så langt det er mulig.
Saken behandles av fagkomiteen. Fagkomiteen kan i sin innstilling fremme forslag og merknader til saken.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.
- f) Meldinger på ulike politikkområder.
Sametingsmeldingen behandles i fagkomiteen. Fagkomiteen kan i sin innstilling til plenum fremme forslag og merknader til meldingen.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.
- g) Sametingsrådets redegjørelser innenfor ulike saksområder.
Redegjørelsen fremmes direkte for plenum på plenumsmøtets første dag, og settes opp til debatt senere på møtet.
Plenum viser sitt syn på redegjørelsen gjennom merknader.
- h) Drøftingssaker innenfor ulike saksområder. Drøftingssaken fremmes direkte for plenum.
- i) Andre saker etter en selvstendig vurdering i sametingsrådet.
Sakene behandles i en av fagkomiteene. Fagkomiteen kan i sin innstilling fremme forslag og merknader til saken.
Plenum behandler innstillingen fra fagkomiteen og gjør vedtak i saken.

Sametingsrådets møter er lukkede dersom ikke rådet selv bestemmer noe annet.

Sametingsrådets har møteplikt i Sametingets plenum.

§ 12 Valg av fagkomiteer

Plenum velger følgende 3 fagkomiteer: plan- og finanskomiteen, oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomiteen og nærings- og kulturkomiteen.

Fagkomiteene settes sammen av alle sametingsrepresentantene. Det velges en leder og en nestleder til komiteene. Når leder velges fra posisjonen, velges nestleder fra opposisjonen. Når leder velges fra opposisjonen, velges nestleder fra posisjonen.

§ 13 Fagkomiteenes arbeid

Fagkomiteene fremmer innstilling til plenum i saker som plenumsledelsen oversender komiteene. I hver sak velger komiteene en saksordfører.

Fagkomiteene kan avholde møte når minst halvparten av medlemmene er til stede.

Møtene i fagkomiteene er åpne så lenge komiteene selv ikke bestemmer noe annet.

Ved stemmelikhet i eventuelle voteringer i komiteene gjør komitélederens stemme utslaget.

Plenum kan fastsette kjøreregler for fagkomiteenes arbeid etter innstilling fra plenumsledelsen.

§ 14 Valg av kontrollutvalg

Plenum velger et kontrollutvalg på 5 medlemmer der både leder og nestleder velges fra opposisjonen. Flertallet i kontrollutvalget skal velges fra opposisjonen.

Kontrollutvalgets medlemmer kan ikke sitte i den fagkomiteen som behandler Sametingets budsjetter og regnskap.

§ 15 Kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver er:

- a) å utøve den parlamentariske kontroll over virksomheten som finansieres via Sametingets budsjett, og
- b) å kontrollere Sametingets årsregnskap og gjennomgå eventuelle merknader vedrørende disse fra Riksrevisjonen.

Utvalget kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som det anser som nødvendig for Sametingets kontroll. Før utvalget selv foretar slike undersøkelser, underrettes sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, som plikter å framskaffe ønskede opplysninger.

Utvalget kan avgi innstilling til Sametingets plenum om de saker den tar opp til behandling. Et mindretall på to av utvalgets medlemmer kan kreve at en sak blir tatt opp til behandling i utvalget.

Plenum kan fastsette særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde.

KAPITTEL 3 FORHANDLINGER I PLENUM

§ 16 Tale- og forslagsrett

Møtende representanter har tale- og forslagsrett under Sametingets forhandlinger. Sametingsrådet har talerett under forhandlingene.

Representantene taler fra Sametingets talerstol. Anmodning om ordet til en sak skjer fra representantens plass. Taleren retter ordet til møteleder, og holder seg strengt til den sak som er under behandling.

§ 17 Taletid og debatt

Etter forslag fra plenumsledelsen kan plenum vedta å begrense taletiden, samt å fordele taletiden mellom gruppene. Taletiden fordeles forholdsmessig etter de forskjellige gruppernes størrelse, dog slik at grupper med få representanter får mer taletid enn det de forholdsmessig skulle fått.

Møteleder kan gi tillatelse til bytte av taletid mellom gruppene.

Dersom gruppene på forhånd har levert plenumsledelsen en liste over representanter som ønsker å delta i debatten, kan plenumsledelsen på dette grunnlag sette opp liste over rekkefølgen av talere. Én innleder fra hver gruppe skal stå blant de øverste på talelisten.

Saksordfører kan få inntil 15 minutter taletid. Gruppens innledere gis inntil 10 minutter taletid. De ulike gruppene får ordet i rekkefølge etter gruppens størrelse.

Saksordføreren og de ulike gruppens innledere kan i tillegg til hovedinnlegget ta ordet inntil 2 ganger, første gang inntil 10 minutter og andre gang inntil 5 minutter. Øvrige representanter har rett til å få ordet inntil to ganger. Første gang inntil 10 minutter og andre gang inntil 5 minutter.

Saksordføreren i en sak får ordet først, og så får skyggesaksordføreren ordet. Deretter ber de som ønsker å fremme forslag og eller merknader til saken om ordet.

Sametingsrådets taletid inngår i posisjonens taletid.

I sametingsrådets beretning om sin virksomhet settes det av egen taletid til sametingsrådet.

Møteleder kan foreslå å fravike begrensningene om taletid.

Møtelederen eller representantene kan foreslå satt strek i debatten. Når plenum har vedtatt å sette strek, kan det ikke fremmes nye forslag i saken.

Møtelederen kan foreslå at taletiden blir innskrenket i alminnelighet. Etter forslag fra møtelederen kan det gjøres unntak for saksordfører for den sak som er under behandling.

Ordet til forretningsorden på inntil 1 min rettes direkte til saksbehandlingen, og møteleder kan avgrense dette til en representant fra hver gruppe, fortrinnsvis gruppelederen.

§ 18 Replikkordskifte

Møtelederen kan gi adgang til replikkordskifte. Til ett innlegg kan det gis inntil 3 replikker. En replikk kan ikke overstige 2 minutter og svaret kan vare i inntil 2 minutter.

Møtelederen kan begrense replikktiden.

§ 19 Utilbørlig adferd

Upassende eller fornærmelig atferd eller tale er ikke tillatt. Støyende uttrykk for misnøye eller bifall under forhandlingene er heller ikke tillatt. Slik atferd eller tale skal påtales av møtelederen.

Dersom noen representanter setter seg ut over reglene i denne forretningsorden, kan møtelederen gi vedkommende en advarsel som gjentas dersom det er nødvendig. Hvis representanten likevel ikke retter seg etter møtelederen, setter møtelederen under votering om vedkommende skal fratras ordet eller vises bort fra forhandlingene i den angjeldende sak eller for resten av dagen.

KAPITTEL 4 SAKSBEHANDLINGEN

§ 20 Frister for saker som fremmes for plenum

Saker som sametingsrådet fremmer for plenum meldes plenumsledelsen senest 4 uker før plenumsmøtet. Plenumsledelsen fordeler saker til fagkomiteene og innkaller til komitémøter og plenumsmøte.

Saker som fremmes for plenum gjøres kjent for representantene minimum 3 uker før plenumsmøtet. Tilsvarende frist gjelder for saker fra kontrollutvalget og plenumsledelsen.

Sametingsrådets beretning om virksomheten gjøres kjent for representantene senest kl. 16 fredag en uke før plenumsmøte starter.

Innstillinger fra komiteene gjøres kjent for representantene minst 36 timer før saken behandles i plenum.

§ 21 Spørsmål til sametingsrådet

Det er adgang for representantene å rette spørsmål til sametingsrådet enten i den muntlige spørretimen under plenumsmøtet eller som skriftlige spørsmål.

De skriftlige spørsmålene kan sendes til sametingsrådet gjennom hele året og skal besvares skriftlig innen to uker.

I den muntlige spørretimen svarer sametingsrådet på spørsmål som representantene stiller.

Representantene kan stille korte, aktuelle spørsmål, der taletiden er begrenset til to minutter.

Sametingsrådet får inntil tre minutter til å svare på spørsmålet. Møteleder kan gi andre representanter ordet én gang til den saken som er tatt opp i spørsmålet, med en taletid begrenset til ett minutt.

Representanten kan stille ett oppfølgingsspørsmål, der taletiden er begrenset til ett minutt.

Sametingsrådet får inntil to minutter til å svare på spørsmålet.

Én representant kan ikke stille mer enn ett hovedspørsmål i en muntlig spørretime. Spørsmålene skal meldes inn til plenumsledelsen via administrasjonen innen kl. 12.00 samme dag som spørretimen foregår i plenum.

Plenumsledelsen avgjør hvilke spørsmål som kan stilles og rekkefølgen på spørsmålene.

Møteleder bestemmer når spørretimen slutter.

§ 22 Kunngjøring av nye saker

Saker som reises i plenum reises under Kunngjøring av nye saker på plenumsmøtets første dag. Dette skjer innen samme frist og med samme behandling som for Forslag og merknader.

Den som reiser saken får inntil 3 minutter taletid til å fremføre saken. Inntil 3 representanter får adgang til spørsmål og replikker, begrenset til 1 minutt hver. Den som reiser saken får inntil 2 minutter til å svare.

Plenum beslutter, etter innstilling fra plenumsledelsen, hvordan saken skal behandles:

- a. sendes til sametingsrådet for behandling,
- b. føres opp på sakskartet på gjeldene plenum og sendes til sametingsrådet for saksbehandling. Saken krever 2/3 flertall. Sametingsrådets innstilling gjøres kjent for representantene senest kl. 12.00 dagen før saken behandles i plenum. Det kan fremmes forslag og merknader til innstillingen med samme frist og behandling som for Forslag og merknader, eller
- c. avvises og tas ikke til behandling.

Plenumsledelsen kan foreslå for plenum å begrense antallet nye saker

§ 23 Forslag og merknader

På plenumsmøtet fremmes forslag til vedtak i sakene i følgende rekkefølge fra Sametingets talerstol: Det innstillende organ og deretter representantene.

Forslag og merknader fremmes i samsvar med følgende bestemmelser:

- a) Forslag som er omhandlet og utformet i innstillingen tas opp til behandling når forslagsstilleren fremmer det. Merknader følger saken.
- b) Forslag og merknader som er forhåndsvarslet ved innlevering til plenumsledelsen gjennom Sametingets administrasjon senest kl. 16.00 dagen før saken skal tas opp i plenum, behandles som forslag og merknader i a).
- c) Eventuelle endringer av fremlagte forslag skjer før debatten i den enkelte sak er avsluttet.

I særskilte tilfeller kan Sametinget med to-tredjedels flertall godta å behandle forslag og merknader som ikke er levert innen fristen i b).

Alle forslag og merknader leveres skriftlig til plenumsledelsen.

§ 24 Protokolltilførsler

I hver sak gis det adgang til protokolltilførsel. Denne fremmes skriftlig til møtelederen under forhandlingene.

Protokolltilførsler kan kun gi anmerkninger til saksbehandlingen eller redegjøre for stemmegivningen. Det er ikke anledning å referere eller sitere nedstemte forslag som allerede forefinnes i protokollen.

KAPITTEL 5 VOTERING

§ 25 Voteringsordningen

Når de talere som har tegnet seg har hatt ordet, erklærer møtelederen debatten for avsluttet. Saken tas opp til votering.

Foreligger det flere forslag i en sak, setter møtelederen hvert av dem under votering i logisk rekkefølge. Voteringsmåten må være oppgitt og godtatt på forhånd.

Det enkelte forslag kan også tas opp til votering etter hvert som det fremmes.

Alle tilstedeværende representanter har plikt til å stemme for eller imot ved voteringen.

En representant som ikke er til stede i salen når møteleder erklærer at en sak er tatt opp til votering, deltar ikke i voteringen. De representanter som er til stede, må ikke forlate salen før voteringen er ferdig.

Voteringen gjennomføres på en av følgende måter:

- a) Ved bruk av voteringsanlegg, og ved at møtelederen oppfordrer de representanter som er imot et forslag, om å reise seg. Møtelederen kan foreta kontravotering.
- b) Ved at møtelederen oppfordrer de representanter som er imot et forslag å vise det ved å reise seg. Møtelederen kan foreta kontravotering.
- c) Ved navneopprop. Finner møtelederen at det må være unødvendig med navneopprop, men en representant setter fram krav om opprop, avgjør plenum voteringsmåten uten debatt.
- d) Sametingets president kan kreve navneopprop i betydningsfulle voteringer. Oppropet i plenum begynner med den valgkrets og den representant hvis nummer er trukket ut ved loddtrekning på forhånd.

§ 26 Voteringens gyldighet

For at et vedtak i plenum skal være gyldig, kreves det at det er vedtatt med flertall av de stemmer som er avgitt, hvis ikke annet er bestemt i denne forretningsorden.

Står stemmene likt, gjør møteleders stemme utslaget, hvis ikke annet er bestemt i denne forretningsorden.

KAPITTEL 6 PROTOKOLLFØRING OG EKSPEDERING AV SAKER

§ 27 Protokollføring

Sametingets plenumsledelse sørger for at det føres protokoll fra forhandlingene i plenum, der forslag, merknader, taleliste, voteringer og vedtak registreres. Plenumsledelsen underskriver protokollen for hvert møte.

Det foretas fullstendige opptak av forhandlingene i plenumsmøtet. Plenum fastsetter nærmere regler for utskrift av forhandlingene.

§ 28 Underretning om vedtak

Sametingets møteprotokoller er offentlige og skal være tilgjengelige for allmennheten.

Presidenten, eventuelt plenumsleder, sørger for at underretning om vedtak blir sendt rette vedkommende uten unødig opphold.

Plenum kan fastsette nærmere regler for omfanget av underretning om vedtak.

§ 29 Oppbevaring av dokumenter

Presidenten sørger for at Sametingets og sametingsrådets protokoller og dokumenter holdes forsvarlig oppbevart og ordnet.

KAPITTEL 7 ANDRE BESTEMMELSER

§ 30 Taushetsplikt

Sametingets representanter har taushetsplikt i saker som er unntatt fra offentlighet.

§ 31 Protokollære bestemmelser

Ved Sametingets representasjoner følges følgende orden: plenumsleder, president, plenumsledelsens medlemmer og sametingsrådets medlemmer.

§ 32 Administrasjon

Sametinget har en egen administrasjon. Personalet tilsettes etter gjeldende personalreglement godkjent av sametingsrådet. Endringer gjort i reglementet gjøres kjent for Sametingets plenum.

Sametinget velger et utvalg på fem personer for tilsetting av Sametingets direktør. Utvalget velges blant Sametingets representanter etter forholdstallsprinsippet. Det skal foretas loddtrekning ved en eventuell stemmelikhet.

Tilsettingen skjer på bakgrunn av en innstilling fra sametingsrådet.

§ 33 Endringer i forretningsorden

Plenum kan vedta endringer i forretningsordenen.

SAMETINGETS GRUNNREGLER

§ 1 Sametingets organer

Sametinget høyeste organ er Sametingets plenum.

Sametinget velger av og blant Sametingets representanter et sametingsråd og en plenumsledelse.

Sametinget fastsetter den øvrige organiseringen i sin forretningsorden.

§ 2 Første ordinære plenumsmøte

Det første plenumsmøte i Sametinget etter valg til sameting holdes innen utgangen av oktober måned det året valget foretas, dog ikke før første oktober. Sametingets plenumsmøte skal gjøres alminnelig kjent med høvelig varsel ved kunngjøring.

§ 3 Sametingsvalget

Sametinget velges etter bestemmelsene i Sameloven.

§ 4 Møteplikt

Personer som er valgt som medlem av Sametinget eller organ nedsatt av Sametinget plikter å delta i Sametingets eller respektive organs møter med mindre det foreligger gyldig forfall.

§ 5 Forhandlingspråk

Sametingets hovedspråk er samisk. Under plenumsmøtene i Sametinget har alle rett til å tale samisk eller norsk etter eget ønske.

§ 6 Midlertidig ledelse

Sametingets første ordinære plenumsmøte etter valget kunngjøres og ledes av plenumsleder i det foregående Sametinget inntil plenumsledelsen i det nye Sametinget er valgt. Hvis plenumsleder ikke kan møte, ledes møtet av nestleder i plenumsledelsen. Møtets leder foretar navneopprop og mottar representantenes og vararepresentantenes fullmakter.

§ 7 Fullmaktskomiteen

Sametinget velger blant sine representanter en fullmaktskomité på 5 medlemmer til prøving av fullmaktene for representanter og vararepresentanter i det nye Sametinget. Samtidig velger Sametinget komiteens leder og nestleder.

§ 8 Godkjenning av fullmaktene

Representantenes fullmakter godkjennes ved avstemning. Den enkelte representant deltar ikke i avstemningen om godkjenning av sin egen fullmakt.

Mangler det nødvendige opplysninger for godkjenning av en representant, kan denne gis en midlertidig godkjenning inntil endelig godkjenning kan avgjøres.

§ 9 Beslutningsdyktighet

Sametinget kan ikke konstitueres før minst halvparten av representantene er til stede.

Sametinget er beslutningsdyktig når minst halvparten av representantene deltar i avstemningen.

Ved avstemning i forslag til endringer i Sametingets grunnregler er Sametinget beslutningsdyktig når minst to-tredjedeler av representantene deltar i avstemningen. Behandlingen av slike forslag kan ikke ta til før minst to-tredjedeler av representantene har tatt sete i plenumssalen.

§ 10 Tale- og forslagsrett

Kun møtende representanter har forslagsrett under forhandlingene i Sametinget. Møtende representanter og sametingsrådets medlemmer har talerett under forhandlingene i Sametinget.

§ 11 Møteoffentlighet

Sametingets plenumsmøter holdes for åpne dører. I særlige tilfeller kan dog Sametinget med to-tredjedels flertall vedta at en sak skal behandles for lukkede dører.

§ 12 Forberedende fullmaktskomité

På siste plenumsmøte i valgperioden velges av og blant Sametingets representanter en fullmaktskomité på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer til foreløpig prøving av fullmaktene for representantene og vararepresentantene i det nye Sametinget. Samtidig velges leder og nestleder.

Den foreløpige fullmaktskomiteen skal, så langt det er nødvendig, gjennomgå og gjøre rede for innholdet i de dokumenter som gjelder valget og for alle klager og ankemål som er sendt inn i rett tid, dersom de har noe å si for fullmaktsavgjørelsen. Komiteen har på vegne av Sametinget fullmakt til å skaffe fram alle opplysninger som den finner nødvendig i denne sammenheng.

§ 13 Forretningsorden

Sametinget fastsetter en egen forretningsorden med bestemmelser for Sametingets organisering, forhandlinger og saksbehandling.

§ 14 Endring av grunnreglene

Forslag til endringer i grunnreglene må behandles av to påfølgende sameting. Et vedtak om endring kan ikke settes i verk før det er vedtatt i begge de to påfølgende sametingene. Vedtak om endring i grunnreglene fattes med flertall av de stemmer som avgis.

Bestemmelsene i første ledd gjelder ikke eventuelle endringer av grunnreglene som følger av endringer i samelovens bestemmelser. I slike tilfeller legges saken fram for Sametinget på ordinær måte.

